

dinamus, quod singulae causae, tam spirituales, quam civiles, & mixtae, forum Ecclesiasticum quomodolibet concernentes, & beneficiales, dummodo beneficia ipsa generaliter reservata non fuerint, & ipsorum singulorum beneficiorum fructus, redditus, & proventus 24. ducatorum auri de Camera secundum communem aestimationem valorem annum non excedant in prima instantia extra Romanam Curiam, & in partibus coram ordinariis locorum duntaxat cognosci, & terminari, ita quod nulli ante definitivam sententiam liceat appellare, nec appellatio (si fuerit emissa) ullatenus admitti, nisi ab interlocutoria, quae vim habeat definitivae, vel a gravamine minime concernente negotium principale, quod per appellationem a definitiva sententia reparari non possit, nisi alter collitigantium adversarii sui potentiam merito perhorrescens, seu alia probabili, & honesta causa aliter, quam per proprium iuramentum saltem semel probe coram ordinario non auferet litigare. Eo enim casu causae ipsae, etiam appellationum in dicta Curia, etiam in prima instantia committi, & cognosci, & terminari possunt. Alioquin appellationes, & illarum, etiam aliarum causarum huiusmodi commissiones, in posterum, & quicquid inde secutum fuerit, nullius sint roboris, & momenti. Iudices autem, & conservatores a sede Apostolica deputati, si in altero iurium graduati non fuerint, assessorem partibus non suspectum ab ipsis partibus, vel earum altera requisiti, sumere, & secundum ejus relationem judicare teneantur.

C A P. IV.

Constitutiones editae contra Principes seculares jurisdictionis Ecclesiasticae libertatem impediunt, confirmantur, & innovantur.

ET quia saepius, & multiplici ratione percepimus, quamplurimas Ecclesias, & illis praesidentes Episcopos, tam citra, quam ultra montes vexari in eorum jurisdictionibus, iuribus, & dominis, ac turbati a domicellis, Principibus, & nobilibus eorundem, qui sub colore juris patronatus, quod in beneficiis Ecclesiasticis habere consueverunt, nullo privilegio Apostolico suffulti, sine ordinariorum collationibus, & literis, & absque aliquo saltem colorato titulo beneficia non solum clericis, sed etiam laicis conferre, sacerdotes, & clericos delinquentes ad eorum libitum punire, decimas omnium rerum, & ad quarum solutionem de jure tenentur, ac cathedralium, & alia, quae legis dioecesanae, & jurisdictionis sunt, & ad ipsos Episcopos duntaxat pertinent, temere auferre, fraudare, usurpare, seu, ut praemissa sunt, mandare, ac ipsa, & fructus quoscunque, ne a civitatibus, terris, & locis eorum extrahantur, prohibere, feuda, possessiones, & praedia occupare, & indebite detinere, sed & ad feuda & bona ipsarum Ecclesiarum eis concedendum, ac Ecclesiasticis personis per eos nominatis concedendum, minis & terroribus, ac aliis viis indirectis, inducere & compellere, & alia quamplurima damna, iacturas & injurias, Ecclesiis, & earum Praelatis, ac clericis praefatis inferri, non modo permittere, sed etiam expresse mandare praesumant. Attendentes igitur, quod laicis in clericos & personas Ecclesiasticas, ac bona Ecclesiastica, non est attributa facultas, atque aequum & justum esse, ut in eos iura insurgant, qui illa offendere praesumunt.

Necon considerantes quantum ex his, tam nostro & Apostolicae sedis honori, quam personarum Ecclesiasticarum quieti, & prospero statui, non sine damnanda pernicie derogetur, ac cupientes eos, quos ad observantiam iurium virtutum praemia non inducant, tam adjectarum exaggeratione poenarum, quam adjectandarum de novo formidine a temerariis ausibus refrenare, omnes & singulas constitutiones, quae super decimarum solutione, & contra violatores, & raptos Ecclesiarum, & incendiarios, agrorum depopulatores, & tam S. R. E. Cardinales, quam venerabiles fratres nostros Episcopos, & alias personas Ecclesiasticas, seculares

& regulares, capientes, detinentes, & eorum jurisdictionem, & jura quomodolibet indebite occupantes, aut eos in eorum jurisdictionis exercitio perturbantes, seu molestantes, eos quoque ad conferendum beneficia Ecclesiastica personis per eos nominatis, aut alias de illis, pro illorum libito voluntatis, disponendum, & feudum ac bona Ecclesiastica in emphyteusim concedendum, aut alias vendendum, temere compellentes, necnon statuta contra libertatem Ecclesiasticam facientes, & ad praemissa auxilium, consilium vel favorem praestantes, hactenus emanarunt, innovamus.

Et cum ea nedum juri contraria, sed etiam Ecclesiasticae libertati opprobriosa sint quamplurimum & adversa, ut de officio nobis credito dignam Deo possimus reddere rationem, affectibus & monitis paternis, Imperatorem, Reges, Duces, Marchiones, Comites, Barones, & quoscunque alios, alterius cujuscunque nobilitatis, praeminentiae, potentiae, seu potestatis, excellentiae, vel dignitatis existentes, attentè hortamur in Domino, eisdem in virtute sanctae obedientiae mandantes, ut ipsi constitutiones praedictas observent, & faciant etiam a suis subiectis inviolabiliter observari, quacunque consuetudine contraria non obstante, si divinam offensam, & sedis Apostolicae debitam vitare voluerint ultionem, ac collationes de dictis beneficiis factas, nullas, & irritas nihilominus esse decernimus, ac illis utentes reddantur inhabiles ad alia beneficia Ecclesiastica obtinenda, donec cum eis super hoc per sedem praedictam fuerit dispensatum. Mature quoque considerantes, quod post Christi ad Coelos ascensionem, Apostoli per singulas urbes & dioeceses Episcopos distribuerunt; sicut sancta Romana Ecclesia per orbem constituit, eosdem Episcopos in partem sollicitudinis vocando, onera gradatim distribuendo, per Patriarchas, Primates, Archiepiscopos: ac sacris etiam canonibus, fuerit definitum, per eos, pro morum correctione & controverfarum decisione, & determinatione, ac mandatorum Domini, observatione, fieri debere Concilium provinciale, ac Synodum Episcopalem, ut depravata corrigerentur, & illa facere negligentis canonis poenis subiacerent, cum conveniat nos circa ea, quae Republicam Christianam concernunt, esse intentos, desiderantes, canones ipsos firmiter observari, eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis districtè injungimus, ut de officio eis commissio dignam Deo possint reddere rationem, Canones, Concilia & Synodos huiusmodi fieri mandantes, quocunque privilegio non obstante, inviolabiliter observent, praeterquam, quoad Concilium provinciale, quod de caetero singulis trienniis fieri mandamus, ad illaque etiam exemptos accedere debere decernimus, privilegio ac consuetudine quacunque contraria non obstantibus. Circa hoc autem negligentis poenas in eisdem canonibus contentas se noverint incursums. Et cum constitutione in Concilio Vientiensi edita, quae incipit, In plerisque, ut Pontificiae dignitatis honores servaretur, statutum fuerit, ne Ecclesiis cathedralibus (sine quibus spiritualia diu esse non possunt) privatis, ac clero & populo Christiano carentibus, de aliquibus personis, praesertim religiosis provideretur, constitutionem ipsam innovamus, nisi aliqua iusta causa, in consistorio nostro secreto approbanda, alias duxerimus faciendum. Nos enim quicquid contra praemissa, vel aliquod praemissorum contigerit attentari, irritum decernimus & inane, contraria quacunque constitutione vel privilegio non obstantibus.

C A P. V.

Ordinariorum jurisdictioni subesse debent Graeci, qui per varias Christianae ditionis civitates morantur, ne licentiores iam dudum recolis & excussis haeresibus suos inficiant.

Pius IV.

Pius IV.

Romanus Pontifex, praecipuus aequitatis, & religionis assertor, facultates & gratias ab Apostolica sede concessas, ex quibus tempore procedente animarum pericula, & inter catholicos scandala provenire animadvertit, pro sui pastoralis officii debito, mature revocare consuevit. Sane nonnulli locorum ordinarii nuper ad audientiam nostram referri curarunt, quod in quampluribus Regni Siciliae citra, & ultra Pharam, & aliis Christiani nominis civitatibus, & locis, magna Graecorum, tam religiosorum & secularium clericorum, quam laicorum multitudo reperitur, qui Ecclesiae Graecae mores, & ritus observantes, seque suos proprios ejusdem nationis Praelatos habere, ac aliis, non autem locorum ordinariis subesse, sed immunitatum, aliorumque privilegiorum sibi per fel. rec. Leonem X. Paulum III. Julium etiam III. & forsitan alios Romanos Pontifices, praedecessores nostros, & dictam sedem antiquitus concessorum praetextu, se ab eorundem ordinariorum jurisdictione, & superioritate exemptos esse praetendentes, impunitate sibi proposita, in diversas haereticas, nefariasque opiniones, & absurda deliramenta passim prolabantur, asserentes inter alias eorum blasphemias, nullum esse defunctorum purgatorium, Rom. Pont. aliquam in eos jurisdictionem, vel auctoritatem habere negantes, indulgentias ab illo concessas damnantes, Ecclesiasticas sententias, & censuras ab eo latas spernentes, sanctissimae Dei genitricis virginis Mariae, beatorum Apostolorum, & aliorum Dei sanctorum festivitates, ab Ecclesia Rom. sanctisque Patribus ordinatas, non observantes, sanctissimum Eucharistiae Sacramentum suis infantibus in Baptismo exhibentes, inhumata defunctorum cadavera superstitione quadam impia, & plus quam barbarica, e sepulchris eruentes, igneque comburentes, ordinariorum locorum, quos habitant, visitationem, jurisdictionemque contemnent, & Ecclesiasticam disciplinam perturbantes; ac demum huiusmodi alii, quae suis opinionibus erroneis atque sacrilegis populos Latinos inficientes, correctionem legitimam suam praesens exemptionis clypeo repellentes, in suis impietatibus, abususque contescunt, & immoriuntur, in suarum viciorumque populorum, praesertim simplicium animarum perniciem, & scandalum plurimorum. Nos igitur provide considerantes, ejusdem sedis intentionem nunquam fuisse, exemptionem, aliudve privilegium a se concessum iri, ut inde scelerum impunitas, & animarum periculum emergat, abusus & periculis huiusmodi, quantum cum Deo possumus, tempestive obviare volentes, ac quarumcunque exemptionum, aliorumque privilegiorum dictis Graecis, eorumque Praelatis, Rectoribus, Abbatibus & aliis, tam sancti Basilii, & alterius ordinis regularibus, quam secularibus, ac etiam laicis personis, quocunque nomine nuncupatis, per praefatos & alios quoscunque Rom. Pont. praedecessores nostros, ac nos, & sedem praefatam in genere vel in specie hactenus concessorum, ac etiam iteratis vicibus approbatorum, & innovatorum, literarumque desuper consecrarum, & inde seutorum tenores praesentibus, pro sufficienter expressis habentes, motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, omnes & singulas exemptiones, ac prout illas concernunt, desuper concessas literas praefatas, ad hoc videlicet, ut ipsi locorum ordinarii quascunque Graecorum Ecclesias, Monasteria, prioratus, & alia pia loca, tam secularia, quam cujuscunque ordinis regularia eorumque Praelatos, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, ac majori dignitate praesuleant, necnon Abbates, Rectores, Ministros, & quavis alias ejusdem nationis personas, in suis civitatibus & dioec. consistentia, quoties opus fuerit, visitare, ac in illis suam ordinariam jurisdictionem, plenamque omnimodam superioritatem, in iis, quae Dei cultum,

Sacramentorum administrationem, & animarum salutem, haereticumque extirpationem concernunt, exercere & exequi libere & licite valeant, reliquis ipsorum Graecorum in divinis celebrandis, aliisque ritibus a sede Apostolica approbatis, necnon privilegiis & gratiis Apostolicis intactis remanentibus, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, perpetuo revocamus, cassamus, & annullamus, ac revocatas, cassatas, & annullatas esse, nec ipsis Graecis clericis vel laicis, eorumve Praelatis, Ecclesiis, coenobiis, aut aliis piis locis, in aliquo suffragari, sed illos omnes & singulos locorum, in quibus moram traxerint, ordinariorum visitationi, correctioni, punitioni, jurisdictioni, & omnimodae superioritati in praemissis subesse, illisque tanquam superioribus suis, suarumque animarum pastoribus, humiliter obedire. Datum Rom. 16. Febr. 1564.

TITULUS II.

DE INVASORIBUS, ET OCCUPATORIBUS

BONORUM ECCLESIAE.

C A P. I.

Præter excommunicationis & interdicti poenas, beneficiis, & privilegiis arcentur occupantes & detinentes bona Ecclesiae.

Clemens VI.

ET si solertem adhibere vigilantiam, ne quarumlibet Ecclesiarum jura depereant, ex debito nostri officii teneamur, in manuteneendis tamen, defendendis, recuperandisque occupatis juribus Ecclesiae Romanae, sponsae nostrae, quae (disponente Domino) caput omnium, & magistra, caeteris altiori dignitate praecellens, majoribus est iuvanda praesidiis, & amplioribus honoribus attollenda, esse debemus solliciti, & atteati. Ad obviandum igitur perverfis illorum conatibus, qui sibi commoda, non se commodis patrimonii beati Patri in Tuscia, quod juris & proprietatis ejusdem Ecclesiae fore, ac eidem immediate subesse dignoscitur, applicantes, temere civitates, castra, & villas ejusdem patrimonii, ad eandem Ecclesiam pertinentia, eorumque dominium, superioritatem, advocacionem, capitaneatum, & jurisdictionem, in ipsius Ecclesiae grave praedictum, contra constitutiones & ordinationes, olim per fel. rec. Urbanum IV. & Joannem XXII. ac diversos alios Romanos Pontifices praedecessores nostros editas, non verentur diversis exquisitis coloribus occupare, & sibi in eisdem dominium, superioritatem, & praeminentiam vendicare: hac perpetua constitutione sancimus, ut nulla civitas, vel communitas, nullaque singularis persona, cujuscunque conditionis vel status existat, deinceps in aliquibus civitatibus, castris, seu villis ipsius patrimonii ad praedictam Romanam Ecclesiam spectantibus, dominium, superioritatem, capitaneatum, advocacionem, jurisdictionem, seu aliquam praesidentiam seu praeminentiam, praetextu ejusque venditionis, submissionis, recommendationis, concessionis, recognitionis, obligationis, contractus vel pacti, aut cujuscunque alterius commercii, absque auctoritate sedis Apostolicae speciali, recipere audeat, vel sibi dominium, praesidentiam, capitaneatum, seu jurisdictionem in praedictis civitatibus, castris, seu villis, ex quavis occasione seu causa, quomodolibet vendicare: quodque civitates, & singulares personae, submissiones, suppositiones, & subjectiones quascunque jam in eas factas & receptas, seu de facto, cum de jure non teneant, quomodolibet attentatas, admittere teneantur, nec civitates, castra, seu loca alia, quae se eis, ut praemittitur, submitserunt, vel quomodolibet subjecerunt, virtute submissionis & suppositionis alicujus, vel cujuscunque contractus titulo valeant retinere, nullaque universitatis, seu communitatis civitatis, castris, seu villae Ecclesiae Romanae subiecta, in terris patrimonii constituta, alicui

universitati, seu communitati, vel privatae personae, cujuscunque conditionis aut status existat, se subjacere, submittere, seu supponere valeat, constituendo, recognoscendo, seu proficundo se subesse alicui universitati, vel privatae personae, seu ad eosdem super eos, & in ipsas ac dictis civitatibus, & castris, & villis, aliquam jurisdictionem, dominium, capitaneatum, seu quamvis aliam praerogantiam pertinere. Et si quae civitates, castra, vel loca, jam de facto ad submissionem, & suppositionem aliquibus civitatibus, vel privatis personis de se factam, venditionis, donationis, vel cujuscunque alterius contractus colore vel titulo processerunt, realiter & effectualiter studeant revocare, nec illis unquam utantur, nec virtute submissionum hujusmodi, vel alias illis, quibus quovis titulo vel colore se sumiserint, ullatenus obediant, pareant, vel intendant, contrarium non facientes, directe vel indirecte, per se vel alios, tam illi, & eorum singuli, qui in civitatibus, castris, aut villis ejusdem patrimonii, vel eorum aliquo hujusmodi dominium, superioritatem, capitaneatum, advocacionem, jurisdictionem, quamcunque praerogantiam, seu praesidentiam, sine licentia sedis Apostolicae speciali recipient in futurum, & qui jam ex quocunque contractu, vel obligatione receperunt, seu quavis usurpatione quomodolibet occupaverunt, nisi sic recepta, & occupata infra duorum mensium spatium, postquam praesens constitutio ad eorum notitiam pervenerit, vel per eos steterit, quo minus valeat pervenire, dominium seu praesidentiam, superioritatem, capitaneatum, advocacionem, jurisdictionem quamcunque, seu praerogantiam hujusmodi realiter dimiserint cum effectu, illa nullo unquam tempore, absque ipsius sedis licentia resumpturi, quam illi, qui se sumiserint, supposuerint, seu subjecerint, ut praeretur, simili modo, cujuscunque dignitatis, status, ordinis, vel conditionis existant, singulae personae sententiam excommunicationis incurrant, ac terrae ipsorum, ubicunque fuerint, Ecclesiastico interdicto subjaceant ipso facto. Civitates autem, castra & villae, quae in ea se submittent, supponent, seu subjecerint, & quae submissionem, suppositionem seu subjectionem hujusmodi recipient, seu quomodolibet occupabunt, civitates quoque, castra, etiam loca quaecunque, quae se jam quovis colore vel titulo, ut praemittitur, sumiserunt & subjecerunt, ac civitates, quae submissiones & subjectiones hujusmodi receperunt, nisi infra praedictum duorum mensium spatium, ab omni effectu dictae submissionis, & subjectionis realiter destiterint, ipsi alterius non usuri, seu contra constitutionem & inhibitionem nostram venire, directe vel indirecte, per se vel alium seu alios attentabunt, Ecclesiastico subjacere decernimus interdicto, & nihilominus omnibus indulgentiis, privilegiis, ac gratiis, necnon feudis, bonis, & honoribus, & juribus quibuscunque, quae ab eadem Romana & aliis Ecclesiis obtinent, privamus, & privatos esse volumus ipso facto. Non obstantibus, si eis vel eorum aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit sede indultum, quod excommunicari, ipsorumque terrae & loca Ecclesiastico interdicto supponi non possint, per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de hujusmodi ac eorum personis, locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionem. Nos insuper omnes submissiones, subjectiones, suppositiones super praedictis factas, & obligationes, pacta, seu conventiones, sub titulo venditionis, vel cujuscunque alterius contractus, quomodolibet initas & habitas, & quascunque poenas adjectas, & juramenta praestita super illis, sub quibuscunque modis & forma, vel expressione verborum, praesertim cum in praedictum ejusdem Ecclesiae reddunt, ac juramentum vinculum iniquitatis esse non debeat, decernimus fore nulla, vacua, irrita, & inania, & nullius existere firmitatis, & quatenus ad illa de facto processum extitit, tollimus & revocamus omnino, & viribus

vacuamus. Caeterum, cum praefatus Joannes Papa XXII. praedecessor noster, dudum universis & singulis, tam clericis quam laicis, cujuscunque status, ordinis, conditionis, praerogantiae, vel dignitatis existissent, etiam si Pontificali, vel Imperiali, seu Regali, vel quavis alia dignitate fulgerent, ac omnibus Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & Nobilibus, ac potestatibus, capitaneis, & aliis officialibus quibuscunque, comitibus & populis civitatum, terrarum, castrorum, & aliorum quorumcunque locorum ubicunque consistentium: & omnibus aliis quibuscunque, auctoritate Apostolica inhibendum, per suas litteras vim constitutionis habentes duxerit, & mandandum, ne per se vel alios, directe vel indirecte, patrimonii Ramondiolae, Marchiae Anconit. Ducatus Spoletan. Campaniae, Maritimaeque ac Massae, Trebariae, Provincias Venaisini, & Urbinatus, olim comitatus, ac Urbinat. & Ravenat. civitates & alias terras, civitates, castra, villas, & loca quaecunque ad eandem Rom. Ecclesiam pertinent. vel ipsorum aut alicujus eorum partem occupare, invadere, aut turbare, seu fidelibus eorumdem injurias, damna seu violentias irrogare, aut occupantibus, invadentibus, turbantibus, vel injurias, damna, seu violentias irrogantibus, publice vel occulte, adistere, aut auxilium, consilium, vel favorem, directe vel indirecte, publice vel occulte, per se vel per alium seu alios praestare praesumerent quoquo modo, in omnes & singulos, contra inhibitionem & mandatum hujusmodi venire aut attentare per se vel per alios praesumentes, tam clericos quam laicos, etiam si, ut praedicitur, Pontificali, aut Imperiali seu Regali, vel alia quavis dignitate fulgerent, de fratre suorum consilio, excommunicationis, quam eo ipso incurrerent, sententiam promulgavit, ipsorumque terras, necnon quaslibet universitates, communitates & populos ipsorum, civitates, terras, castra, villas, & loca, in praemissis vel aliquo praemissorum culpabiles, Ecclesiastico suppositi interdicto, & eos ac ipsorum quemlibet, omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis, & immunitatibus realibus, & personalibus, ab eadem Ecclesia, & Imperio Romano concessis eisdem, omnium etiam feudorum, bonorum, honorum, officiorum, jurium & jurisdictionum, quae ab Ecclesia & Imperio praedictis obtinerent, de ipsorum fratrum consilio, auctoritate privaverit supradicta, ipsos ad illa & similia & quaelibet alia, eorumque filios & nepotes ad quaelibet beneficia Ecclesiastica, dignitates, personatus, & officia, cum cura vel sine cura, quovis nomine conferentur, auctoritate qualibet obtinenda, usque ad tertiam generationem exclusive, reddendo inhabiles & indignos. Nos per praemissa vel quaecunque alia inhibitioni, mandato, poenis & sententiis per ipsum praedecessorem factis & promulgatis, ut superius est expressum, aliisque contentis in litteris supradictis, non intendimus in aliquo derogare, inhibitionem, mandatum, poenas & sententias & alia supradicta, per praesentem constitutionem nostram roboramus, & in sui vigoris efficacia volumus, & decernimus permanere.

C A P. II.

Principes occupantes bona Ecclesiastica, & eorum libertati detrahentes, excommunicantur.

Leo X. in Concilio Lateranensi.

Statuimus & ordinamus, ut fructus, redditus, & proventus Ecclesiarum, monasteriorum, ac beneficiorum per seculares ullos Principes, etiam si Imperator, Reges, Reginave, seu Respublicae, vel potentatus fuerint, aut per eorum officiales, seu Judices, etiam Ecclesiasticos vel quascunque alias personas, publicas vel privatas, de eorundem

a Praesens decretum confirmavit Adrianus VI. Clemens VII. Julius III. & Pius IV. Casus hic reservatur in bulla aene Domini.

rundem Imperatorum, Regum, Reginarum, ac Principum, Rerumque publicarum, vel potentatum mandato sequestrari occuparive, aut modo aliquo detineri, ipsique hujusmodi Ecclesias, monasteria, ac beneficia obtinere sub praetextu fabricae, instaurationisque, sine Romani Pontificis pro tempore existentis expressa licentia, aut elemosinarum, seu quovis alio colore aut fuco, impediri non debeant, quo minus de illis, ut antea, libere, ac sine impedimento disponere valeant. Et si sequestrati fuerint occupative, aut detenti, integre, libereque, ac sine exceptione vel mora, praelatis, ad quos de jure, legitimeque spectant, restituantur, de quibus, si dissipati nusquam reperiri possint, eorum justa aestimatione facta, dictis praelatis satisfieri volumus per eos, qui dictas sequestrationes, applicationes, dissipationes fecerint, aut fieri mandaverint, sub poena excommunicationis, aut interdicti Ecclesiastici, talium Principum terris & dominio, eo ipso incurrendis, & ut eorum ac eisdem subsectorum bona ubicunque reperta, si moniti parere noluerint, capi & retineri possint; ipsi vero contrafacientes, tam supradictis poenis, quam privationis feudorum & privilegiorum, quae a nobis, & a Romana vel aliis Ecclesiis, nunc & pro tempore obtulerint, & aliis contra violatores & oppressores libertatis Ecclesiasticae, etiam per extravagantes, & alias constitutiones, etiam incognitas, & forsitan in usu non existentes, impositis, quas earum omnium tenores pro expressis, & insertis habentes innovamus, ac perpetuum firmitatis robur habere decernimus & declaramus, ac secundum eas, per quoscunque Judices, etiam sanctae Romanae Ecclesiae Card. sublata & adempta eis aliter judicandi declarandique potestate, sententiarum, judicari, & interpretari debere volumus atque mandamus. Et cum a jure tam divino, quam humano, laicis potestas nulla in Ecclesiasticas personas attributa sit, innovamus omnes & singulas constitutiones fel. rec. Bonifacii Papae VIII. etiam praedecessoris nostri, quae incipit, Felicitis, & Clemen. V. quae incipit, Si quis suadente, necnon quascunque alias Apostolicas sanctiones, in favorem libertatis Ecclesiasticae, & contra ejus violatores, quomodolibet editas, & poenis etiam contra talia praesumentes, in bulla, quae legitur in aene Domini, contentis, in sue robore permanentibus. Et cum in Lateranensi pariter ac Conciliis generalibus, sub excommunicationis poena prohibita fuerit, ne Reges, Principes, Duces, Comites, Barones, Respublicae, & alii potentatus, quicunque, regnis, provinciis, civitatibus, ac terris quoquo modo praesiden. collectas, decimas, & alia hujusmodi onera, clericis, praelatis, & aliis quibuscunque personis Ecclesiasticis imponant, exigantque, neve a sponte etiam dantibus & consentientibus etiam recipiant, atque in praemissis auxilium, favorem, consiliumve palam vel occulte praestantes, in excommunicationis latae sententiae poenam eo ipso incidant, & ipsae quoque Respublicae, ac communitates & universitates, circa hoc quomodolibet delinquentes, Ecclesiastico eo ipso subjiciantur interdicto, praeter etiam praemissis absque Rom. Pont. expressa licentia ultro consentientes excommunicationis & depositionis poenam ipso facto incurrant. Statuimus & ordinamus, ut de caetero talia praesumentes, etiam si (ut praeretur) qualificati fuerint, ultra supradictas poenas, quas contravenientes eo ipso incurrere volumus, ad omnes actus legitimos inhabiles, & intestabiles habeantur.

C A P. III.

Occupatores bonorum & reddituum Ecclesiasticorum sub poena excommunicationis restituere debent singula ablata & detenta.

Paulus IV.

Quacunque praescriptione, etiam centenaria & ultra, praetensa vel praetendenda non obstante, statuimus, quod, nisi occupatores seu detentores bonorum Came-

rae & sedis Apostol. ac Romanae Ecclesiae, infra duos menses a publicatione praesentium, ea restituerint, & feudatarii, vasalli, emphyteutae, censuarii, ac monasteriorum, etiam consistorialium, & prioratum commendatarum, libellarii, conductores, & alii praefatae Camerae respondentes, seu alias, etiam ratione exemptionum, libertatum & immunitatum eis concessarum, vel annatarum, seu quindenniorum, aut aliter, qualitercunque & quomodocunque, aliquid solvere obligati, seu in aliquo debitores de eo, in quo Camerae, sedi & Ecclesiae praefatis tenentur, integre satisfecerint, & praemissa, seu conventa, aut alias ab eis debita, non adimpleverint, omnes & singulas sententias & poenas, tam Ecclesiasticas, quam temporales, & etiam privationis feudorum, & aliorum bonorum, & monasteriorum, etiam consistorialium, quorum occasione, etiam propter eorum exemptionem & immunitatem, solvant, ac eorundem monasteriorum, commendarum cessationis eo ipso incurrant, & absque alia declaratione desuper fienda incurrere censentur, feudaque & bona ad nos devoluta, & monasteria ipsa, per alios, a nobis & dicta sede libere impetrari possint, prout etiam nos tenore praesentium eos omnes sententias, censuris, & poenis praedictis expresse innodamus, ac privatos esse, commendasque cessasse ex nunc decernimus & declaramus, & nihilominus ad satisfactionem Camerae Apostolicae omnino teneantur. Decernentes eos ab alio, quam a Romano Pontifice, praeterquam in mortis articulo constitutos, & praevia debita satisfactione, absolvi non posse. Publicata Romae, XXVI. & XXX. mensis Octobris, 1556.

C A P. IV.

Poenae detinentium bona Romanae Ecclesiae, & palatii Apostolici.

Pius IV.

Pastoralis officii auctoritas nos admonet, & ordo rationis exposcit, ut circa ea potissimum versemur, per quae res & bona Rom. Ecclesiae, praesertim usui & ornatui Rom. Pont. pro tempore existentis, & sacri palatii Apostolici deputata, ab impiorum insultibus, & rapinis praeserventur, & ab eis ausu sacrilego, aut alias quomodolibet, abinde asportata & districha nostrae operationis ministerio cum animarum salute eorum, qui caeca cupiditate ducti, in non parvam sanctae matris Ecclesiae injuriam, & ipsorum animarum perniciem, Dei timore postposito, ea surripere, seu sibi appropriare, aut isthinc divertere ausi fuerint, eidem Romano Pontifici pro tempore existenti restituantur, & taliter in praemissis provideatur, quod caeteris cedat in exemplum. Cum itaque, sicut non sine gravi animi nostri molestia accepimus, tam tempore infirmitatis diversorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, ex qua, sicut Domino placuit, ab humanis decesserunt, quam exinde diversarum sedium vacantium, quamplura etiam pretiosa pecunia, ornamenta, & aliae res & bona usui praefato, ut praeretur, deputata, & alias ad eundem Romanum Pontificem pro tempore existentem, & Cameram Apostolicam spectantia & pertinentia, tam ex dicto Palatio, quam aliis quibuscunque locis ablata & districha fuerint, & a diversis eorum protervia invalescente detineantur, in nostrum & ejusdem Pontificis pro tempore existentis non solum detrimentum, sed etiam sedis Apostolicae ignominiam, & ipsius auctoritatis diminutionem, necnon illa detinentium animarum perniciem, atque periculum non modicum. Nos hujusmodi inconvenientibus, & animarum periculis, quantum in nobis est, obviare, & animarum periculis, prout par est, providere volentes, motu proprio, & ex certa nostra scientia, omnes & singulos per

a Bonorum appellatione intelligit tam mobilia, quam immobilia, l. bonorum. ff. de verbor. signif. c. relatum 2. de test. & Joan. And. c. si quis exigentibus.

per nos, & Pontifices prædecessores nostros, contra talium perpetratores, ac alias bonorum Apostolicorum usurpatores, raptores, receptores, & possessores, ac detinentes & non restituentes, ac scientes & non revelantes, sub quibusvis verborum formis promulgatas, quarum & literarum Apostolicarum desuper confectarum tenores, ac si de verbo ad verbum inferentur præsentibus, haberi volumus pro expressis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & innovamus, ac ad infra scriptos extendimus & ampliamus. Et nihilominus motu, & scientia similibus, omnes & singulas, tam seculares, quam Ecclesiasticas, ac etiam militiarum, & ordinum quoruncunque religiosas, etiam quacunquē Episcopali, Archiepiscopali, & Patriarchali, seu superiori Ecclesiastica, etiam Cardinalatus honore, ac etiam Comitali, Marchionali, aut Ducali dignitate fungentes, ac alias mundanas personas, nullas penitus excipientes, cum dignitas, qualiscunque sit, in peccatis nemini excusationem præbere debeat, quæ jocalia, ornamenta, aurum, argentum monetarum & non monetarum, gemmas, margaritas, lapides pretiosos quocunque nomine nuncupatos, pecunias, vestes, pannos, & tam manuscriptos, quam quosvis alios libros, scripturas, necnon equos, mulos, mulas, imagines aureas, argenteasque, ac æneas, & marmoreas, ac suppellectilia, & alias quascunque res, & bona mobilia, & immobilia, spiritualia & profana, cujuscunque generis, qualitatis, & quantitatis, seu pretii existentia, pro usu & commoditate Romani Pontificis pro tempore existentis, & ornamento palatii hujusmodi deputata, ac ad eundem Romanum Pontificem pro tempore existentem spectantia, & pertinentia, tempore infirmitatis cujusvis Romani Pontificis prædecessoris nostri, ex quo postmodum decessit, ac etiam dictæ sedis propterea vacantis, necnon per annum ante obitum & vacationem hujusmodi, & dicto palatio & alias undecunque, & quocunque asportarunt, subtraxerunt, & occultarunt, seu prætenso titulo donationis, vel remissionis, quitantiæ, vel alio quovis prætextu detinent, seu sciunt, ea per alios possideri, usurpari & detineri, aut occupata fuisse, & ad eorum manus pervenisse, requirimus & monemus, eisque districtè præcipiendo mandamus, quatenus infra sex dierum spatium, quorum duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos dies pro tertio, & peremptorio termino, eis & eorum cuilibet pro canonica monitione assignamus, omnia & singula jocalia, ornamenta, aurum, argentum, gemmas, margaritas, lapides pretiosos, pecunias, vestes, pannos, libros, equos, mulos, imagines, suppellectilia, & alias res, & bona hujusmodi, dilecto filio Francisco Odescalco, dictæ Cameræ prædictæ, cum effectu restituant, & consignent, & si donationem vel remissionem, aut quitantiæ desuper sibi factam præterdant, illam seu illas videndas, ut decet, & examinandas exhibeant, & producant, ac illorum raptores, usurpatores, seu detentores, vel occupatores scientes revelent. Alioquin lapsis diebus hujusmodi, omnes & singuli præfati Episcopali vel Archiepiscopali, aut Patriarchali, ac etiam Cardinalatus honore seu dignitate præditi, interdicti ingressus Ecclesiæ poenam, alii vero excommunicationis, & maledictionis æternæ sententiam, quam alias in eos his scriptis ferimus, & a quibus, nisi a nobis & eodem Romano Pontifice pro tempore existente, ac satisfactione prævia, præterquam in mortis articulo constituti, relaxationis & absolutionis beneficium obtinere non possint, eo ipso incurrant: & si Pontificali aut Cardinalatus honore seu dignitate præditi, sub interdicto hujusmodi per octo dies præfatos, seu immediate sequentes, permanere, alii vero inferiores ab eisdem excommunicationis sententiam animo, quod abfit, indurato sustinere non formidaverint, extunc elapsis dictis octo diebus, Pontificali & etiam Cardinalatus honore seu

dignitate præditi, a regimine Ecclesiarum eis commissarum, eo ipso suspensi, ac tam ipsi, si alia beneficia Ecclesiastica obtineant, quam inferiores ab eis, omnibus & singulis Monasteriis, prioratibus, dignitatibus, administrationibus canonicatibus, & præbendis, cæterisque beneficiis Ecclesiasticis, cum cura & sine cura secularibus ac ordinum quoruncunque regularibus, quæ in titulum vel commendam seu administrationem, aut alias quomodolibet, etiam ex quibusvis concessionibus, seu dispensationibus Apostolicis obtinent, ac etiam officiis Romanæ Curie per eos obtentis: Seculares vero feudis, vicariatus, dominiis & aliis juribus, ac privilegiis quibuscunque, eis per Romanam Ecclesiam aut sedem præfata seu alios quoscunque, etiam quacunquē alia auctoritate, etiam Imperiali vel Regali eis concessis, etiam eo ipso privati existant, & ad similia beneficia, feuda, privilegia, vicariatus, dominia & jura obtinenda, necnon ad quoscunque actus legitimos exercendos inhabiles, ac etiam intestabiles similiter eo ipso fiant, post sintque beneficia, officia, ac vicariatus & feuda, aliaque jura hujusmodi, tanquam vacantia, absque alia declaratione desuper faciendâ, a nobis & sede præfata, ac aliis, ad quos pertinet, illa concedere & dare, libere impetrari: scituri quod si ipsi, aut eorum aliqui suæ salutis immemores in præmissis morosi fuerint, seu præmissa adimplere non curaverint, aut contempserint, hoc eis pro gravi crimine & delicto imputabitur, & justitia mediante contra eos ad graviores, & tales poenas absque ullo respectu procedetur, quod illorum coercitio eis perpetuo cedat ad noxam, & aliis in exemplum, absque spe alicujus veniæ inde consequendæ: si vero se humiles, & ad satisfaciendum aut confitendum promptos exhibuerint, cum omni mansuetudine, & respectu excipiantur, & ex eorum spontanea restitutione seu confessione eis salutaris misericordiæ, & gratiæ amplexus, exuberanti sedis præfate in singulis pietate provenient. Ac singulas donationes eis desuper factas, prout justitia suadebit, & ordo distaverit rationis, admittemus. Ac, ut præfatur, scientes, & revelantes, ultra cœlestem præmium, a nobis condignam mercedem, & retributionem recipiant, cum eorum omnium grata satisfactione. Romæ 3. Non. April. 1560.

TITULUS III.
DE ANNATIS.
CAP. I.

Excommunicationis & privationis beneficiorum poenis innodantur, non solventes debitis temporibus annatas.
Innocentius VIII.

Apostolicæ Cameræ, ex qua non modo S. R. E. sed etiam magnum totius Christianæ Reip. subsidium provenit, jura illæsa servare (ut tenemur) modis omnibus cupientes, his quæ propterea a prædecessoribus nostris emanarunt, libenter adjicimus muniminis nostri firmitatem, ac alias desuper providemus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire. Dudum siquidem per fel. rec. Pium Papam II. prædecessorem nostrum, accepto, quod numerus debitorum dictæ Cameræ nimis auctus erat, & quod obligati pro annatis beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ auctoritate Apostolica affectum fuerant, excommunicationis sententiam in eas latam (quam non solvendo in præfixo eis termino ipso facto incurrerant) minime curare videbantur, & per hoc animabus sic illaqueatis periculum imminere, & continua dictæ Cameræ damna subsequerentur. Idem prædecessor cupiens tam saluti animarum, quam ipsius Cameræ indemnitate salubriter providere, provide ordinavit, quod omnes, qui de cætero pro annatis quoruncunque beneficiorum in dicta Camera se obligarent, si infra eis præfixos terminos, dictæ Cameræ

aut

aut collectoribus fructuum, & proventuum, eis in partibus existentibus, satisfacere deficerent, ipso facto, lapsa termino, non solum in sententiam excommunicationis incidere, sed etiam beneficiis suis, pro quibus se in dicta Camera obligassent, omnino privati forent; illi vero, qui non pro se, sed pro aliis, ut Principales, se pro annatis hujusmodi obligarent, si in terminis non satisfacerent, ultra sententiam excommunicationis hujusmodi, essent ipso facto omnibus beneficiis Ecclesiasticis, quæ obtinent, privati; possentque talia beneficia per quoscunque libere impetrari, prout in eisdem prædecessoris literis desuper confectis plenius continetur. Cum autem (sicut accepimus) ex ordinatione prædicta, ab aliquibus temporibus citra, ideo optati fructus non provenerint, quia nonnulli, qui beneficia Ecclesiastica per hujusmodi privationem vacantia pro tempore postmodum impetrarunt super illis, agendo atque excipiendo, privationem hujusmodi in judicium deduxerunt, coram palatii causarum Apostolice Auditoribus, & aliis Judicibus Romanæ Curie, auditoribus & Judicibus, asserentibus ordinationem eandem prædecessoris præfati non fuisse receptam, & moribus utentium comprobata, crevitque & crescit in dies numerus debitorum eorundem, in animarum non solventium, quæ debent, periculum, & præfata Cameræ ac Christianæ Reip. præfata non leve præjudicium. Nos igitur volentes super præmissis opportune providere, ejusdem prædecessoris ordinationem, & literas prædictas, ac omnia & literas prædictas, ac omnia & singula in eis contenta, auctoritate Apostolica, præsentium tenore approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus, juxta illarum continentiam & tenorem; ac volumus, & eadem auctoritate statuimus, quod hæcenus obligati Cameræ eidem ex causis prædictis, qui non solverunt, statutis eis terminis, ac propterea excommunicationis sententiam, & juxta ejusdem prædecessoris literarum continentiam, privationis poenam prædictam incurrerunt (si citiales, infra unum; citramontani infra tres; & ultramontani, infra novem menses, a die publicationis præsentium in Cancellaria Apost. computandos) dictæ Cameræ de his, quæ debebant, satisfecerint, extunc eo ipso ab excommunicationis sententia absoluti, & ad beneficia, quibus propterea juxta ordinationem prædictam, privati existunt, plenarie restituti censeantur; & si non solverint in terminis prædictis, privationis poenam prædictam de novo incurrant eo ipso. Quodque illi, qui in posterum se obligabunt, excommunicationis & privationis poenas prædictas, juxta ejusdem prædecessoris ordinationem, omnino incurrant; & impetrantes beneficia per hujusmodi privationem vacantia; & similiter contra illos sic privatos, & de privatione hujusmodi excipientes, possint & debeant per quoscunque auditores, & Judices audiri; nec ex prætextu, quod constitutio prædicta non fuerit recepta, & moribus utentium comprobata, repelli; teneanturque auditores, & Judices quicunque, in causis cognoscendis in Romana curia & extra, secundum eandem ordinationem judicare, Rom. 13. Cal. Mart. 1484.

CAP. II.
Annata non debentur Cameræ Apostolicæ, nec exiguntur de beneficiorum pensionibus, annum valorem 24. Ducatorum non excedentibus.

Clemens VII.
Cum, sicut nobis innotuit, licet ratione fructuum beneficiorum Ecclesiasticorum, valorem annum viginti quatuor ducatorum auri, de auro communi estimatione non excedentium, annatæ Cameræ Apostolicæ non debeantur, nec solvi aut exigi consueverint, & minus ratione pensionum quantitatem viginti quatuor ducatorum auri similibus non excedentium, annatæ aliquæ retroactis temporibus exactæ aut solutæ fuerint, nihilominus a certo tempore citra, præfates dictæ Cameræ & alii Officiales

Romanæ Curie, ad quos exactio annatarum pertinet, sub prætextu, quod in provisionibus & aliis dispositionibus beneficiorum Ecclesiasticorum, super quorum fructibus, &c. valorem viginti quatuor ducatorum excedentibus, aliquæ pensiones annuæ, cujuscunque etiam minoris quantitatis viginti quatuor ducatorum reservatæ existant, illorum medietas deduci ac defalcari consueverit, annatas ex pensionibus quantitatem octo ducatorum excedentibus, & viginti quatuor non excedentibus aut attingentibus, de facto exegerint, & exigunt. Nos qui unicusque in justitia debitores sumus, super iis congruis remediis providere volentes, ac ratione pensionum, quarum quantitas viginti quatuor ducatorum auri de Camera non excedit, nullas annatas Cameræ aut officialibus prædictis deberi declarantes, ex certa nostra scientia, & deliberatione statuimus, quod de cætero ex quibusvis pensionibus, quantitatem viginti quatuor ducatorum hujusmodi non excedentibus, nulla annata quovis prætextu exigatur, nec per illos, quibus pensiones ipsæ resignatæ fuerint, solvatur, neque solvi debeat, sic tamen, quod in pensionibus, & aliis dispositionibus beneficiorum, super quorum fructibus similes pensiones annuæ minoris quantitatis viginti quatuor ducatorum, & quantitatem viginti quatuor ducatorum similibus non excedentes resignatæ fuerint, ex talibus pensionibus nihil deduci debeat. Districtius inhibentes Cameræ prædictis, ac aliis officialibus prædictis, sub excommunicationis, & a perceptione emolumentorum officiorum suorum, ad nostrum, & Apostolicæ sedis beneficium, suspensionis, in eorum singulos lata sententiæ poenis, ne de cætero ratione hujusmodi pensionum quantitatem viginti quatuor ducatorum non excedentium, aliquæ annatas quovis prætextu exigere, seu quo minus literas resignationis illarum expediantur, impedire vel differre quoquo modo præsumant, alioquin literas ipsas tam per Cancellarium, quam Cameram Apostolicam per eos, ad quos literarum expeditio pertinet, absque manu illorum appositione, libere expediri posse decernimus, ac ad id eis liberam facultatem concedimus.

CAP. III.
Constitutionum editarum in non solventes annatas a variis Pontificibus ampliatio, & confirmatio.

Julius III.
Cupientes Cameræ Apostolicæ, ex qua non modo S. R. E. verum etiam toti Reip. Christianæ subsidium provenit, & collegii Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium ac officialium sedis Apostolicæ indemnitate consulere, & eorum jura, ut tenemur, illæsa præservare, his, quæ a prædecessoribus nostris ad hoc provide emanarunt, libenter adjicimus nostris muniminis firmitatem, aliasque desuper disponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire. Dudum siquidem, postquam felicis recordationis Pius Papa II. prædecessor noster, accepto, quod numerus debitorum dictæ Cameræ plurimum auctus erat, & quod obligati pro annatis beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ Apostolica auctoritate affecti fuerant, excommunicationis sententiam in eos latam, quam non solvendo in termino eis præfixo ipso facto incurrerant, minime curare videbantur, unde animabus sic illaqueatis periculum imminere, & continue eidem Cameræ damna subsequerentur; cupiens tam saluti animarum, quam indemnitate Cameræ hujusmodi salubriter providere, per suas ordinationes, quod omnes, qui extunc de cætero pro annatis quoruncunque beneficiorum dictæ Cameræ se obligarent, si infra terminos eis præfixos dictæ Cameræ, aut collectoribus fructuum, & proventuum eidem Cameræ debitorum, in

a Idem habetur sup. x. de annatis. ex Innoc. VIII.